

Sarajevo, 25.10.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
18.10.2021. - 22.10.2021.

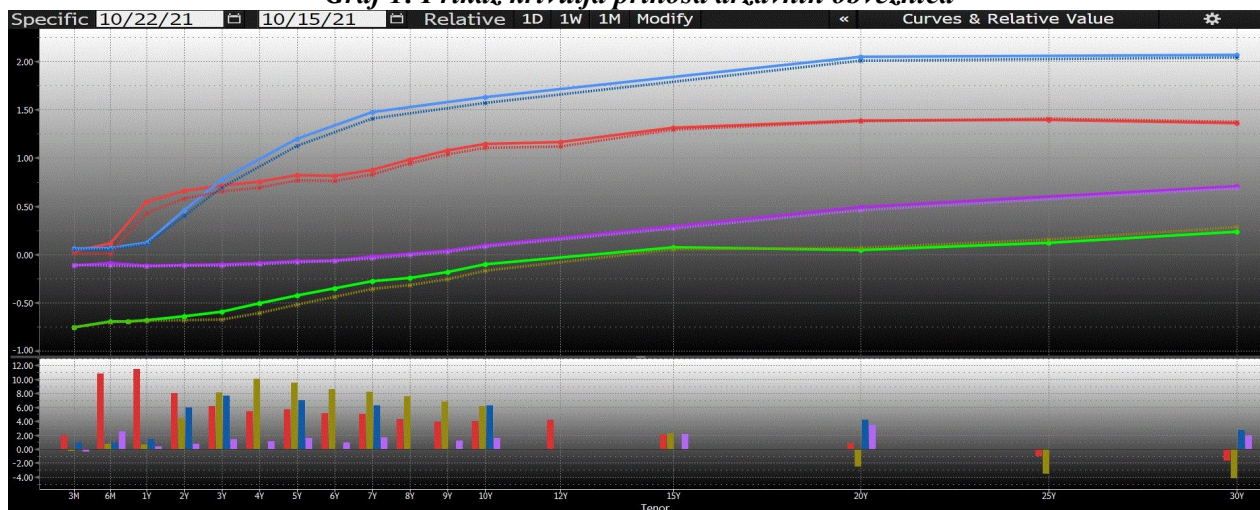
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	15.10.21 - 22.10.21			15.10.21 - 22.10.21			15.10.21 - 22.10.21			15.10.21 - 22.10.21		
2 godine	-0,68	-	-0,64	↗	0,39	-	0,45	↗	0,58	-	0,66	↗
5 godina	-0,52	-	-0,42	↗	1,13	-	1,20	↗	0,77	-	0,83	↗
10 godina	-0,17	-	-0,11	↗	1,57	-	1,63	↗	1,11	-	1,15	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	15.10.21	-	22.10.21
3 mjeseca	-0,739	-	-0,742
6 mjeseci	-0,707	-	-0,700
1 godina	-0,677	-	-0,670

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 22.10.2021. godine (pune linije) i 15.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone, posebno obveznica duže ročnosti, zabilježili su priličan rast tijekom proteklog tjedna, zbog očekivanja da nastavak rasta cijena energenata može da dodatno utječe na i onako visoku stopu inflacije. Kod prinosa njemačkih obveznica dospelja 5-10 godina tjedni rast je iznosio između 6 i 9 baznih bodova, dok je kod obveznica kraćeg dospelja došlo do povećanja od 4 bazna boda. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 13 i 28 baznih bodova. Najveće promjene su zabilježene kod dvogodišnjih obveznica, s tim da je na kraju tjedna došlo do promjene obveznica koje predstavljaju benčmark, odnosno ove segmente dospelja sada predstavljaju obveznice dužih rokova dospelja, pa su promjene prinosa iz tog razloga znatno veće. **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga**

S&P je potvrdila BBB rejting Italije, ali je povećala izgleda rejtinga na pozitivan sa stabilan. Agencija Fitch je Finskoj i Austriji potvrdila AA+ rejtinge sa stabilnim izgledima. Na kraju prošlog tjedna tržišna mjera dugoročnih inflatornih očekivanja u eurozoni (5Y5Y forward inflation swap) je dostigla razinu preko 2,0%. Rast ove mjere predstavlja refleksiju očekivanja tržišnih sudionika oko inflatornih pritisaka i očekivanja pooštavanja monetarne politike. Ipak, prema posljednjim istraživanjima Bloomberg-a i Reutersa ekonomisti ne očekuju povećanje kamatnih stopa ECB prije 2024. godine. Sjednica UV ECB se održava ovog četvrtka, kada se očekuje da će predsjednica Lagarde pokušati da ublaži upravo očekivanja povećanja kamatnih stopa ove institucije. Prema izjavama drugih zvaničnika ECB još uvijek se očekuje da je rast inflacije prolaznog karaktera, dok su o pitanju upotrebe alatki monetarne politike naglašavali potrebu fleksibilnosti njihove upotrebe. Predsjednik Deutsche Bundesbank i član UV ECB Weidmann je priopćio da će se do kraja godine povući sa funkcije iz osobnih razloga, nakon što je proveo više od deset godina na čelu ove institucije. Njegova ostavka se označava kao izlazak jednog od najvećih „orlova“ kreatora monetarne politike ECB, jer je često bio najglasniji protivnik izuzetno stimulativne monetarne politike ECB. U izvješću MMF-a se navodi da će ECB, kako bi dostigla inflatorni cilj, vjerojatno morati povećati „nekrizne“ mjere kada sljedeće godine dođe do okončanja upotrebe zbog pandemije uvedenih kvantitativnih olakšica (PEPP).

ECB će naredne godine obaviti stres testove klimatskih promjena, pri čemu će, prema objavljenoj metodologiji, od banaka u eurozoni tražiti da procijene rizik sa kojim se mogu suočiti usljed klimatskih promjena, kako za poslove kreditiranja tako i za operacije trgovanja. Ovi testovi će podrazumijevati razvoj bilance banaka tijekom narednih 30 godina, kao i bilo koju vrstu povezanih gubitaka sa kojima bi mogle da budu suočene u vrijeme tranzicije na više održive ekonomije.

Krajem prošlog tjedna objavljeni su podaci koji su ukazali na pad PMI indeksa tijekom listopada. Glavni ekonomista Markita Williamson je izjavio da nastavak pandemije znači da će problemi lanaca isporuke i dalje predstavljati veliku zabrinutost, što bi moglo da negativno utječe na proizvodnju i na dalji rast cijena, kako u prerađivačkom tako i u uslužnom sektoru. Dodao je da se čini da će, nakon veoma jakog rasta zabilježenog u drugom i trećem tromjesečju, rast GDP-a u četvrtom tromjesečju biti znatno slabiji.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije - EZ (final.) RUJAN	3,4%	3,4%	3,0%
2.	Stopa temeljne inflacije - EZ (final.) RUJAN	1,9%	1,9%	1,6%
3.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) RUJAN	12,8%	14,2%	12,0%
4.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) KOLOVOZ	-	-1,6%	3,5%
5.	Odnos duga i GDP-a – EZ (G/G) 2020.	98,0%	97,3%	83,6%
6.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) LISTOPAD	55,2	54,3	56,2
7.	PMI kompozitni indeks – Njemačka (prelim.) LISTOPAD	54,3	52,0	55,5
8.	PMI kompozitni indeks – Francuska (prelim.) LISTOPAD	54,7	54,7	55,3
9.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) LISTOPAD	-5,0	-4,8	-4,0
10.	Indeks ekonomskog povjerenja – Francuska LISTOPAD	110	113	111
11.	Bilanca tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) KOLOVOZ	-	13,4	22,6
12.	Bilanca tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR) KOLOVOZ	-	5,03	7,95
13.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR) KOLOVOZ	-	-3,88	-1,60
14.	Potrošnja stanovništva – Nizozemska (G/G) KOLOVOZ	-	5,8%	4,7%
15.	Industrijske prodaje – Italija (G/G) KOLOVOZ	-	13,8%	19,0%
16.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska RUJAN	-	3,1%	3,2%

SAD

Značajan napredak u prekidu problema u vezi sa ekonomskim planom predsjednika Bidena je napravljen odbacivanjem ili skraćivanjem dijelova paketa za porez i potrošnju, vrijednog više bilijuna USD. Napredak je postignut kada se predsjednik Biden sastao sa obje strane u Bijeloj kući, te lider većine u Senatu Chuck Schumer izvršio pritisak na demokrate da zaključe ugovor što prije. Jedan od ciljeva za smanjenje paketa je program koji bi osigurao dvije godine besplatne školarine na koledžu i da troškovi zdravstvene zaštite budu manji od 250 milijardi USD.

Tržišni sudionici uglavnom očekuju da će Fed na sastanku FOMC-a koji se održava početkom studenoga donijeti odluku da ublaži program otkupa obveznica, ali se očekuje da će se distancirati od daljeg rasta kamatnih stopa, barem za sada. Predsjednik Feda Powell je izjavio da su ograničenja na strani ponude pogoršana i da će Fed morati da se pobrine da monetarna politika bude pozicionirana kako bi mogla odreagirati na niz mogućih posljedica. Ministrica financija Yellen je izjavila da očekuje smanjenje stope inflacije u drugoj polovici sljedeće godine, kako se pitanja poput uskih grla opskrbe, zategnuto tržište rada u SAD i drugi čimbenici, koji su uzrokovani pandemijom poboljšavaju, te je dodala da trenutna situacija reflektira privremene probleme.

Tisuće radnika i dalje štrajkuju diljem SAD tražeći veće plaće i bolje uvjete rada, usprkos tome što su zaposleni u industriji zabave u Holivudu postigli dogovor tijekom vikenda kako bi se izbjegao odlazak radnika, dok je pooštavanje uvjeta na tržištu rada dodatno ohrabrilo ove zaposlene. Predstavници Međunarodne alijanse zaposlenih pozorišne scene i kompanija zabave su postigli trogodišnji sporazum čime je izbjegnuta situacija zbog koje bi oko 60.000 radnika ovog sektora napustilo radna mjesta.

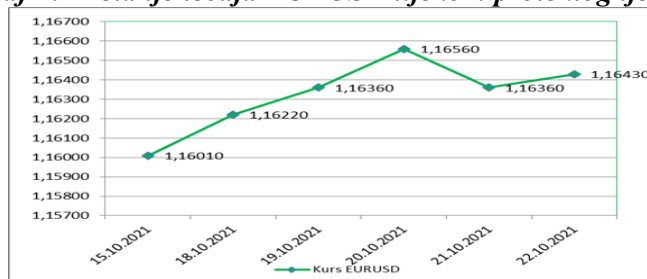
Bajdenova administracija je iznijela plan cijepljenja za djecu starosne dobi od 5 do 11 godina, koji će biti usvojen čim cijepljenje protiv Covid19 bude odobreno za ovu starosnu grupu. Odluka Centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) se očekuje 2. ili 3. studenoga.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Industrijska proizvodnja (M/M)	RUJAN	0,1%	-1,3%	-0,1%
2.	Iskorištenost kapaciteta	RUJAN	76,4%	75,2%	76,2%
3.	Indeks započelih kuća	RUJAN	1.615.000	1.555.000	1.580.000
4.	Građevinske dozvole	RUJAN	1.680.000	1.589.000	1.721.000
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	15. listopada	-	6,3%	0,2%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	16. listopada	297.000	290.000	296.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	9. listopada	2.548.000	2.481.000	2.603.000
8.	Indeks raspoloženja potrošača	17. listopada	-	49,7	51,2
9.	Vodeći indeks	RUJAN	0,4%	0,2%	0,8%
10.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	RUJAN	3,7%	7,0%	-2,0%
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	LISTOPAD	60,5	59,2	60,7
12.	PMI indeks uslužnog sektora P	LISTOPAD	55,2	58,2	54,9
13.	Kompozitni PMI indeks P	LISTOPAD	-	57,3	55,0

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1601 na razinu od 1,1643.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Pozajmice javnog sektora u Velikoj Britaniji su skoro prepolovljene tijekom prvih šest mjeseci tekuće fiskalne godine, nakon što su u prethodnoj godini zabilježeni najlošiji podaci od II svjetskog rata pod utjecajem snažih učinaka pandemije Covid19 na ekonomiju. Ministar Sunak će 27. listopada objaviti da će pozajmice tijekom fiskalne 2021/22. godine biti oko 40 milijardi GBP ispod posljednjih prognoza iz ožujka, zahvaljujući ekonomskom rastu. Sunak je ranije istaknuo da će prilikom revizije proračuna koja je planirana za naredni tjedan izložiti na koji način će nastaviti da podržavaju javne usluge, biznise i poslove uz održivost javnih financija u budućnosti. Zaduživanje javnog sektora je tijekom prvih šest mjeseci fiskalne 2021/22. godine smanjeno na 108,1 milijardu GBP, što je za 101,2 milijarde GBP manje u odnosu na razdoblje travanj-rujan 2020. godine, ali je i dalje trostruko veće u odnosu na razine koje su zabilježene prije pandemije. Također, očekuje se da će prilikom prezentacije proračunskih očekivanja Sunak smanjiti porez na profite banaka za više od 60% sa ciljem da održi London konkurentnim financijskim središtem na globalnoj sceni nakon Brexita.

Tijekom proteklog tjedna objavljeni su podaci za inflaciju koji pokazuju da je tijekom rujna inflacija blago usporila, te je iznosila 3,1%, što je nešto ispod prethodnih 3,2%. Usporenje inflacije je bilo neočekivano, ali se, ipak, pretpostavlja da je ovo samo privremeni predah koji neće spriječiti BoE da poveća referentnu kamatnu stopu, vjerojatno već narednog mjeseca.

Nakon objavljenih pozitivnih PMI podataka krajem prošlog tjedna, glavni ekonomista Markita Williamson je izjavio da neočekivani oporavak ne bi trebalo gledati kao zeleno svjetlo za BoE da poveća kamatne stope narednog tjedna, jer rastući broj zaraženih predstavlja rizik po ekonomski rast u dolazećim mjesecima, posebno kada su u pitanju aktivnosti uslužnog sektora. To bi moglo na kraju da dovede do ponovnog uvođenja restriktivnih zdravstvenih mjera kako se zima približava.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	LISTOPAD	-	6,5%	5,8%
2.	Inflacija (G/G)	RUJAN	3,2%	3,1%	3,2%
3.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	RUJAN	6,8%	6,7%	6,0%
4.	PPI ulazne cijene u proizvodnju (G/G)	RUJAN	11,8%	11,4%	11,2%
5.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	RUJAN	23,2	21,0	16,1
6.	Gfk povjerenje potrošača	LISTOPAD	-16	-17	-13
7.	Maloprodaja (G/G)	RUJAN	-0,4%	-1,3%	-0,2%
8.	PMI prerađivački sektor P	LISTOPAD	56,0	57,7	57,1
9.	PMI uslužni sektor P	LISTOPAD	54,5	58,0	55,4
10.	Kompozitni PMI indeks P	LISTOPAD	54,0	56,8	54,9

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, a aprecirala je u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,84363 na razinu od 0,84649, a povećan je i tečaj GBPUSD sa razine od 1,3751 na razinu od 1,3755.

JAPAN

Premijer Kishida je izjavio da će Japan pozvati globalne proizvođače nafte da povećaju proizvodnju i poduzmu korake kako bi ublažili udare na industrije pogođene nedavnim rastom troškova energije. Kishida je dodao da je dao instrukcije svom kabinetu da poduzme „fleksibilne mjere“ kako bi umanjili posljedice rasta cijena nafte, ističući sve veću zabrinutost kreatora politike zbog moguće štete po krhki oporavak Japana.

Ministar za ekonomsku sigurnost Kobayashi je za Financial Times izjavio da Japan povijesno nije uspio da identificira bitne tehnologije koje bi široku industrijsku ekonomiju trebalo da štite i promoviraju čime bi osigurali njenu neophodnost za globalnu ekonomiju. MMF je podržao plan novog japanskog premijera za uvođenje novog paketa poticaja, kao i njegov fokus na rješavanju nejednakosti za ublažavanje ekonomskog utjecaja pandemije koronavirusa.

Reuters je, pozivajući se na neimenovane izvore, objavio da BoJ diskutira o postupnom ukidanju kreditnog programa za Covid19, ako se broj zaraženih nastavi smanjivati, što bi moglo dovesti do toga da

BoJ izade iz ključne politike kriznog režima i prije nego što investitori očekuju. Tržišni sudionici su očekivali da će BoJ po treći put produžiti šemu programa, koja bi trebalo da se završi u ožujku. Kreatori politike nisu postigli konsenzus tijekom preliminarne razgovora, te je mala vjerojatnoća da će odluka biti donijeta prije prosinca. Također, postoji zabrinutost da banke koriste ovu šemu za svoje osobne interese, a ne da transferiraju novac kompanijama kojima je to potrebno.

Stopa inflacije u Japanu je prvi put pozitivna od početka pandemije Covid19, što je dokaz da rast troškova energije i sirovina postupno potiču rast stope inflacije. BoJ će na sastanku koji će se održati 27. - 28. listopada razmotriti ove podatke, te će objaviti nove tromjesečne projekcije ekonomskog rasta i inflacije, gdje se očekuje da će prilagoditi prognoze ekonomskog rasta i inflacije za tekuću fiskalnu godinu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY)	RUJAN	-530,4	-622,8	-637,2
2.	Izvoz (G/G)	RUJAN	10,5%	13,0%	26,2%
3.	Uvoz (G/G)	RUJAN	34,6%	38,6%	44,7%
4.	Prodaje u supermarketima (G/G)	RUJAN	-	3,2%	-0,1%
5.	Porudžbine strojnih alata (G/G) F	RUJAN	71,9%	71,9%	85,2%
6.	Stopa inflacije (G/G)	RUJAN	0,2%	0,2%	-0,4%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	LISTOPAD	-	53,0	51,5
8.	PMI indeks uslužnog sektora P	LISTOPAD	-	50,7	47,8
9.	Kompozitni PMI indeks P	LISTOPAD	-	50,7	47,9

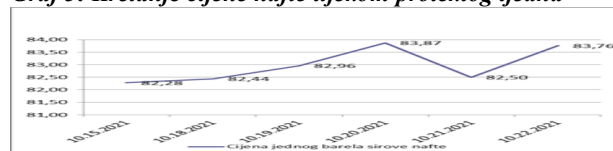
JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 132,52 na razinu od 132,18. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 114,22 na razinu od 113,50.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 82,28 USD (70,92 EUR). Cijena nafte je tijekom proteklog tjedna nastavila da održava višu cijenu, preko 80 USD po barelu. Članice OPEC+ ponovo nisu uspjele da dostignu ciljanu razinu ponude nafte, pogoršavajući deficit u opskrbi, s obzirom na to da se globalna ekonomija oporavlja nakon pandemije. OPEC+ je u rujnu ponudio za 15% manje nafte u odnosu na planiranu ponudu. U kolovozu je ovo smanjenje iznosilo 16%, a u srpnju 9%. Ovakve okolnosti reflektiraju nemogućnost pojedinih članica, uključujući Angolu, Nigeriju i Azerbejdžan da povećaju proizvodnju na dogovorene razine zbog nedostatka investicija, eksploatacije i drugih okolnosti. Cijena nafte je i u prošlom tjednu imala podršku zbog nestašice prirodnog plina, električne energije i uglja širom svijeta, dok je pad temperature u Kini potaknuo zabrinutost zbog bojazni da najveći potrošač energije ne može da zadovolji domaću tražnju za grijanjem. Sredinom tjedna EIA je objavila da su zalihe nafte u SAD smanjene, nakon što su bilježile rast tri tjedna uzastopno. Zalihe su smanjene za 400.000 barela na 426,5 milijuna barela u tjednu koji je završio 15. listopada. Ovakvi podaci su bili neočekivani jer su analitičari smatrali da će doći do rasta zaliha za 1,9 milijuna barela. EIA je, također, priopćila da je ponuda benzina smanjena za 5,4 milijuna barela, te se nalazi na razini od oko 3% ispod petogodišnjeg prosjeka. Tijekom trgovanja u četvrtak cijena nafte je smanjena značajnim dijelom zbog toga što su investitori koji su imali otvorene pozicije u fjučersima na naftu, zatvorili pozicije i realizirali profite, što se odrazilo na pad cijene nafte. Ipak, cijena ovog energenta je već narednog dana korigirana naviše, te je protekli tjedan završila iznad 83 USD po barelu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena nafte je zabilježila tjedni rast od 1,80%. Ovo je deveti tjedan zaredom da cijena nafte bilježi rast. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 83,76 USD (71,94 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.767,62 USD (1.523,68 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je bila pod utjecajem deprecijacije USD, inflatornih očekivanja, kao i očekivanja vezano za korake restriktivnije monetarne politike Fed. Početkom tjedna cijena zlata je blago smanjena nakon što su objavljeni podaci o industrijskoj proizvodnji u SAD koji su bili lošiji od očekivanih, što je s druge strane neutralizirano deprecijacijom dolara. Početkom tjedna cijena je bila pod utjecajem očekivanja podataka koji su trebali biti objavljeni u Beige Book, koja daje pregled stanja ekonomije, čime bi se mogla učvrstiti očekivanja, ali i pod utjecajem zabrinutosti za momenat kada bi se moglo dogoditi prvo povećanje kamatnih stopa u SAD od početka pandemije. Nakon što je ovaj dokument objavljen, te pokazao da postoji uporna napetost između dva mandata Fed (inflacija i nezaposlenost), to je dalo određeni poticaj rastu cijene zlata. Pored toga, cijena ovog plemenitog metala je tijekom tjedna bila pod utjecajem špekulacija da će središnje banke, kako jačaju inflatorni pritisci, pooštriti monetarne politike ranije nego što se očekivalo.

Analitičari UBS Group smatraju da bi rizici ubrzane inflacije i očekivanja slabijeg rasta mogli dati podršku rastu cijene zlata u naredna dva mjeseca, posebno ukoliko zabrinutost zbog stagflacije bude nastavljena. Nedostatak energije u nekim područjima, koji je povezan sa ostrim rastom cijena energije, usporenjem industrijske aktivnosti i negativnim učincima širenja delta soja virusa korona ometaju oporavak sektora usluga i pojačavaju zabrinutost zbog potencijalne stagflacije. Analitičari UBS Group su zaključili da je, povijesno promatrano, tijekom razdoblja stagflacije zlato imalo dobre performanse.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.792,65 USD (1.539,68 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 1,42%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

